

PEADIREKTOR

OTSUS

12 .11.2003 nr 39-KO

Koondumisele nr 31-ko/2003 AS Tootsi Turvas/ AS Biomix loa andmine

Koondumine

23.10.2003.a esitas AS Tootsi Turvas esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt AS Tootsi Turvas omandab vastavalt 16.10.2003.a sõlmitud aktsiate ostu-müügilepingutele 100 % AS Biomix aktsiatest. Nimetatud lepingu tulemusel saavutab AS Tootsi Turvas valitseva mõju AS Biomix üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses. Kuna AS Biomix äritegevus toimub Eestis on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 28.10.2003.a AS Tootsi Turvas ja AS Biomix koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punktide 2 ja 4 järgi on koondumise osaline ettevõtja, kes omandab valitseva mõju teise ettevõtja üle, ja ettevõtja, kelle üle omandatakse valitsev mõju. Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks AS Tootsi Turvas ja AS Biomix.

AS Tootsi Turvas on Eesti suurim turvast kaevandav ja ümbertöötlev ettevõtja, kes toodab ja turustab turbabriketti, kütetükk- ja küttefreesturvast, kasvuturbaid, elektrit ning mõningaid laiatarbetooteid.

AS Tootsi Turvas põhiaktsionäriks on AS Lato, kelle kõik aktsiad kuuluvad Soome äriühingule Vapo Oy. Vapo Oy tegutseb turbatööstuses, metsatööstuses, energia tootmisel, kasvualuste ja turbatoodete tootmisel ja müügil. Vapo Oy-le kuulub muuhulgas kasvuturbaid tootev ja turustav Kekkilä Oyj, kellel on Eestis samuti kasvuturba kaubaturul tegutsev tütarettevõtja OÜ Langham. AS Tootsi Turvas valitseva mõju all on veel AS Puhatu Turvas, kelle põhitegevuseks on küteturba tootmine ja müük, ning AS Tootsi Graanul, kelle põhitegevuseks on puidugraanulite tootmine ja müük.

AS Biomix põhiline tegevusala on turbatoodete, peamiselt kasvuturba vahendamine välisurgudele. AS Biomix ekspordib oma tütarettevõtjate AS ETT (osalus 86,18%) ja AS Kose Põllumajandustehnika (osalus üle 90%) poolt toodetud kasvuturvast, samuti toimub suur osa AS

–i Tootsi Turvas lahtise kasvuturba ekspordist AS Biomix kaudu. AS-l Biomix on veel tütarettevõtja OÜ Turtrans (osalus 90%), kes tegeleb transporditeenuste osutamiseega.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta ülemaailmsed käibed kokku ületavad 500 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise ülemaailmne käive ületab kummalgi 100 miljonit krooni ning ettevõtja või tema osa, kelle üle omandatakse valitsev mõju, äritegevus toimub Eestis.

AS Tootsi Turvas 2002.a majandusaasta käive oli 174,9 miljonit krooni ning Vapo Oy kontserni 2002.a majandusaasta käive – 6,8 miljardit krooni.

AS Biomix kontserni 2002/2003.a majandusaasta käive oli 44,6 miljonit krooni. KonkS § 24 lg 5 kohaselt juhul, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul. Kuna Soome kontsern Vapo Oy omandas AS Tootsi Turvas üle valitseva mõju 08.11.2002.a sõlmitud aktsiate ostu-müügilepinguga, AS Puhatu Turvas üle 25.04.2003.a sõlmitud aktsiate ostu-müügilepingutega ning AS Tootsi Graanul üle 30.07.2003.a sõlmitud aktsiate ostu-müügilepinguga, seega vähem kui kaks aastat tagasi ning kõik nimetatud ettevõtjad tegutsevad kütuse majandusharus, liidetakse koondumise kontrolli kohaldamisel AS Tootsi Turvas, AS Puhatu Turvas, AS Tootsi Graanul ja AS Biomix käibed. Nimetatud ettevõtjate 2002.a ja 2002/2003.a majandusaastate käive kokku oli 222 miljonit krooni. Ettevõtja, kelle üle omandatakse valitsev mõju, äritegevus toimub Eestis. Seega kuulub AS Tootsi Turvas ja AS Biomix koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ning kasutustingimuste, tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel asendatavate kaupade käibimise ala kogu Eesti territooriumil või selle osal.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.11.2002.a määruse nr 3 “Koondumise teate esitamise juhend” § 7 lg 3 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ning koondumine viib vähemalt 15 protsendilise turuosani. Vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks on selline kaubaturg, kus tegutseb üks koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, mis on tootmise või kauba turustamise eelneval või järgneval tasandil seotud kaubaturuga, kus tegutseb koondumise teine osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja ning koondumise osaliste turuosad on eelneval või järgneval kaubaturul kokku vähemalt 25 protsenti.

Turbaliidu andmetel (www.turbaliit.ee) oli 2002.a Eesti turbatoodang 1247 tuh.tonni (sealhulgas briketeeritav freesturvas). Toodetud turbast põhilise osa moodustab vähelagunenud ehk kasvuturvas, mida realiseeritakse kas lahtiselt või pakendatuna ning mida kasutatakse peamiselt

aianduses. Kasvuturvast toodetakse nii freesturbana kui ka turbalademest väljalõigatud plokkidena.

AS Tootsi Turvas ja Vapo kontserni kuuluv OÜ Langham ning AS Biomiks kontserni kuuluvad AS ETT ja AS Kose Põllumajandustehnika toodavad kõik kasvuturvast. AS Puhatu Turvas alates 2003.aastast kasvuturvast ei tooda. Samas Biomix kontserni kuuluvad äriühingud ekspordivad kogu oma toodangu ning Eestis kasvuturba müügiturul ei osale. Seega tegutseb Eesti kasvuturba müügiturul ainult üks koondumise osaline – Vapo kontserni kuuluvad AS Tootsi Turvas ja OÜ Langham.

Geograafiliselt on kaubaturg kogu Eesti territoorium, kuna konkurentsitingimused kasvuturba müügil on Eesti erinevates piirkondades sarnased.

Turbaliidu andmetel toodeti 2002.a 693 tuh. tonni kasvuturvast, samas kasvuturba müük oli Konkurentsiameti poolt läbi viidud kaubaturu uuringu kohaselt mõnevõrra suurem – ligikaudu 800 tuh. tonni, millest valdav osa eksporditakse. AS Tootsi Turvas hinnangul müüakse Eestis vaid ligikaudu [...] tonni kasvuturvast aastas. AS Tootsi Turvas ja OÜ Langham turuosa Eesti kasvuturba kaubaturul oli 2002.a alla [...] %.

AS Biomix turuosa kasvuturba vahendajana ei ületa [...] %.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 2 kohaselt keelab Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja koondumise, kui see võib tekitada või tugevdada turguvalitsevat seisundit, mis oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul.

KonkS § 13 lg 1 järgi on turguvalitsev ettevõtja, kellele kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest või kelle positsioon võimaldab tal sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Kasvuturba müügiga tegeleb Eestis ligikaudu 25 ettevõtjat. Käesoleva koondumise puhul ei teki kasvuturba müügiturul koondumisest mõjutatud kaubaturge majandusministri 06.11.2002.a määruses nr 3 sätestatud viisil. Kasvuturba müügiturul Eestis tegutseb ainult üks koondumise osaline, kelle turuosa ei ületa [...] %. AS Biomix ekspordib käesoleval ajal kogu tüdarettevõtjate poolt toodetava kasvuturba. Kuna Eestis ei ole praegu suures mahus kasvuturba kasutajaid, siis ei ole lähitulevikus ette näha kasvuturba müügi kasvu. Kasvuturba müügi kaubaturul on tihe konkurents. Koondumise osalised konkureerivad paarikümne ettevõtjaga nagu AS Mikskaar, AS Torfex, AS Prelvex, AS Ramsi Turvas, AS Torf, AS Matork jt.

Arvestades koondumise osaliste turuosa ja tegelikku konkurentsi ei tekita ega tugevda koondumin e turguvalitsevat seisundit kasvuturba müügi kaubaturul KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 2 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Koondumisega seotud konkurentsipiirangud

AS Tootsi Turvas ja aktsiate müüjate vahel 16.10.2003.a sõlmitud aktsiate ostu-müügilepingute kohaselt kohustuvad müüjad [...].

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

1. Anda luba AS Tootsi Turvas ja AS Biomix koondumisele.
2. [...].

Käesolevale otsusele saab esitada kaebuse Tallinna Halduskohtusse 30 päeva jooksul sellest teada saamisest või päevast, kui isik pidi otsusest teada saama (Halduskohtumenetluse seadustik § 9).

Peeter Tammistu